

Wjazd do Polski obywateli Ukrainy uciekających przed wojną

I. Wjazd do Polski obywateli Ukrainy uciekających przed wojną

W wyniku rosyjskiej agresji na Ukrainę wielu jej obywateli jest zmuszonych do ucieczki z kraju w obawie o życie swoje i swoich bliskich. Z pełnym podziwem obserwujemy heroizm i poświęcenie Ukraińców w walce o swoją ojczyznę.

W związku z trwającym obecnie konfliktem w Ukrainie przedstawiamy broszurę informacyjną dla jej obywateli uciekających przed wojną. Przygotowana przez nas broszura jest aktualna na dzień 22 marca 2022 roku.

Przed wszystkim należy podkreślić, że polskie władze zapewniają, że w przypadku ucieczki przed rosyjską agresją wojskową przeciwko Ukrainie każda osoba zostanie wpuszczona do Polski.

UWAGA: Dnia 12 marca 2022 r. została opublikowana w Dzienniku Ustaw ustawa o pomocy obywatelom Ukrainy w związku z konfliktem zbrojnym na terytorium tego państwa (dalej jako „Ustawa”). Ustawa reguluje m.in. kwestię legalnego pobytu w Polsce dla obywateli Ukrainy i ich małżonków. Ustawa określa także możliwość dostępu do polskiego rynku pracy, edukacji, opieki medycznej i innych usług publicznych. Wybrane założenia Ustawy znajdują Państwo w naszym podsumowaniu poniżej.

Dnia 17 marca 2022 r. do Sejmu wpłynął projekt zmiany Ustawy (szczegóły poniżej). Założeniem projektu jest wyeliminowanie zróżnicowania sytuacji prawej obywateli Ukrainy, którzy przybyli do Polski poprzez inne kraje w okresie od 24.02.2022 r.

II. Wybrane założenia ustawy o pomocy obywatelom Ukrainy w związku z konfliktem zbrojnym na terytorium tego państwa

Poniżej przedstawiamy Państwu najistotniejsze w naszej ocenie rozwiązania dla obywateli Ukrainy, jakie zostały wprowadzone na mocy wspomnianej Ustawy.

1. Legalny pobyt na terenie Polski

Obywatele Ukrainy oraz ich małżonkowie, którzy opuścili swoją ojczyznę w okresie od 24.02.2022 r. w wyniku działań wojennych, będą mogli legalnie przebywać w Polsce przez 18 miesięcy (art. 2 ust. 1 Ustawy). Należy zaznaczyć, że obecnie takie rozwiązanie dotyczy osób, które przybyły do Polski bezpośrednio z Ukrainy i zadeklarowały zamiar pozostania na terytorium Polski. Zwracamy uwagę, że w sytuacji wyjazdu z Polski na ponad miesiąc obywatel Ukrainy zostanie pozbawiony legalnego pobytu nabytego w związku z przepisami opisanymi powyżej.

Na ten moment warto zaznaczyć, że trwają prace nad nowelizacją Ustawy w celu objęcia ww. przepisami również obywateli Ukrainy, którzy przybyli na terytorium Polski z terytorium Ukrainy, w związku z działaniami wojennymi prowadzonymi na terytorium tego kraju, nie bezpośrednio, ale przekroczyli np. granicę ukraińsko-mołdawską i w następnej kolejności udali się do Polski, i którzy wyrażają zamiar pozostania w Polsce.

Legalny pobyt w Polsce przez okres 18 miesięcy na podstawie przepisów omawianej ustawy nie dotyczy co do zasady osób, które złożyły wniosek o udzielenie ochrony międzynarodowej lub zadeklarowały zamiar złożenia takiego wniosku. Takie osoby mogą jednak cofnąć złożony wniosek dzięki czemu i one skorzystają z uprawnień przyznanych Ustawą. W tym przypadku pobyt tych osób uznawany jest za legalny na podstawie odrębnych przepisów. Podobnie sytuacja wygląda z osobami, które mają już inne tytuły pobytowe, takie jak zezwolenie na pobyt stały, zezwolenie na pobyt rezydenta długoterminowego UE, zezwolenie na pobyt czasowy, status uchodźcy, ochronę uzupełniającą lub zgodę na pobyt tolerowany. W takich przypadkach osoby te mogą przebywać w Polsce legalnie na podstawie przepisów szczególnych.

Warto wspomnieć, że Ustawa wprowadza również obowiązek zarejestrowania pobytu przez osoby, które nie zostały zarejestrowane przez Straż Graniczną. Termin na dopełnienie tego wymogu to 60 dni od momentu wjazdu do Polski.

Z kolei wniosek o nadanie numeru PESEL może zostać złożony w dowolnym organie wykonawczym gminy. System rejestracji został uruchomiony 16 marca 2022 r., a sama usługa jest bezpłatna. W wielu miejscach istnieje również możliwość nieodpłatnego wykonania fotografii do wniosku (natomiast należy te informacje uprzednio zweryfikować na stronie internetowej danego urzędu). W praktyce procedura nadania numeru PESEL może potrwać około 40 minut

Ustawa przewiduje również, że po 9 miesiącach od dnia wjazdu, a nie później niż po 18 miesiącach od dnia 24 lutego 2022, osoby przebywające legalnie w Polsce na podstawie art. 2 ust. 1 Ustawy będą mogły uzyskać zezwolenie na pobyt czasowy na znacznie uproszczonych zasadach i to aż na 3 lata. Co więcej, takie zezwolenie będzie zwalniało z obowiązku posiadania zezwolenia na pracę.

2. Dostęp do polskiego rynku pracy

Każdy obywatel Ukrainy, który przebywa legalnie w Polsce (czy to na podstawie Ustawy, czy na jakiegokolwiek innej podstawie) będzie mógł legalnie podjąć pracę, a podmiot powierzający wykonywanie pracy zobowiązany będzie w terminie 14 dni od dnia podjęcia pracy powiadomić powiatowy urząd pracy o takim powierzeniu. Powiadomienie będzie następowało przez portal praca.gov.pl. Serwis działa od 15 marca 2022 r. (link do procedury znajduje się [TUTAJ](#)).

Obywatele Ukrainy będą mogli również skorzystać z usług w postaci m.in. pośrednictwa pracy, poradnictwa zawodowego oraz szkoleń na takich samych zasadach jak Polacy.

Obywatele Ukrainy, których pobyt na terytorium Polski uznaje się za legalny według zasad wskazanych powyżej lub ustawy o Cudzoziemcach, będą uprawnieni do podejmowania i wykonywania działalności gospodarczej na takich zasadach jak Polacy, pod warunkiem uzyskania numeru PESEL. W przypadku gdy pobyt przedsiębiorcy - obywatela Ukrainy na terytorium Polski przestanie być legalny, to wówczas przedsiębiorca będzie podlegał wykreśleniu z Centralnej Ewidencji i Informacji o Działalności Gospodarczej.

W ustawie przewidziano również możliwość zorganizowania pracy dla obywateli Ukrainy, którzy ukończyli 15 lat, a nie ukończyli 25 lat, przez Ochotnicze Hufce Pracy.

3. Świadczenia społeczne i opieka zdrowotna

Obywatele Ukrainy, których pobyt na terytorium Polski uznaje się za legalny według zasad wskazanych powyżej i którzy zostali wpisani do rejestru PESEL mogą otrzymywać świadczenia pieniężne i niepieniężne w trybie ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej.

Obywatele Ukrainy, którzy uciekają przed konfliktem zbrojnym na terytorium tego państwa, będą mieli m.in. prawo do:

- świadczeń rodzinnych;

- świadczenia wychowawczego;
- świadczenia dobry start;
- rodzinnego kapitału opiekuńczego;
- dofinansowania obniżenia opłaty rodzica za pobyt dziecka w żłobku, klubie dziecięcym lub u dziennego opiekuna;
- opieki medycznej udzielanej na terytorium Polski z pewnymi wyjątkami przewidzianymi Ustawą.

Wniosek o przyznanie świadczeń musi zawierać numer PESEL wnioskodawcy, a w przypadku świadczeń przysługujących na dziecko - numer PESEL dziecka.

4. Jednorazowe wsparcie na utrzymanie

Obywatele Ukrainy, których pobyt na terytorium Polski uznaje się za legalny według zasad wskazanych powyżej i którzy zostali wpisani do rejestru PESEL, będą mogli ubiegać się o pomoc w postaci jednorazowego świadczenia pieniężnego w wysokości 300 zł na osobę. Zgodnie z Ustawą jest ono przeznaczone na wydatki na żywność, odzież, obuwie, środki higieny osobistej oraz opłaty mieszkaniowe. Wniosek o przyznanie jednorazowego świadczenia składa się do wójta, burmistrza lub prezydenta miasta właściwego ze względu na miejsce pobytu osoby składającej wniosek.

5. Udogodnienia dla uczniów i studentów

Ustawa wprowadza także regulacje dotyczące kształcenia, wychowania i opieki dzieci i uczniów będących obywatelami Ukrainy, w tym wsparcia jednostek samorządu terytorialnego w realizacji dodatkowych zadań oświatowych w tym zakresie.

Przewidziano również szereg udogodnień dla studentów, w tym możliwość ubiegania się o stypendium socjalne i kredyty studenckie, możliwość kontynuowania studiów w Polsce i to nawet mimo braku kompletnej dokumentacji w tym zakresie. W przypadku stwierdzenia różnic w programie studiów lub efektów uczenia się uczelnia może zobowiązać jednak studenta do złożenia określonych egzaminów lub odbycia praktyk zawodowych.

6. Przedłużenie ważności aktualnych dokumentów pobytowych obywateli Ukrainy

Przedłużenie ważności aktualnych dokumentów pobytowych zależy od konkretnej podstawy pobytowej, na jakiej przebywa obywatel Ukrainy w Polsce.

Podstawa aktualnego pobytu	Okres wydłużenia pobytu
Zezwolenie na pobyt czasowy	Obywatelom Ukrainy, posiadającym zezwolenie na pobyt czasowy, w którym ostatni dzień okresu ważności przypada w okresie od 24.02.2022 r., okres ważności tego zezwolenia ulega przedłużeniu z mocy prawa do 31.12.2022 r. Warto jednak pamiętać, że zezwolenie na pobyt czasowy w okresie przedłużenia nie uprawnia do przekraczania granicy.
Wiza krajowa	W przypadku posiadania wizy krajowej, jeśli ostatni dzień pobytu na tej podstawie przypada w okresie od 24.02.2022 r., to okres ważności tej wizy również ulega przedłużeniu z mocy prawa do 31.12.2022 r. Nie umieszcza się wówczas nowej naklejki wizowej. Warto jednak pamiętać, że wiza krajowa w okresie przedłużenia nie uprawnia do przekraczania granicy.

<p>Wiza Schengen wydana przez organ polski</p> <p>Wiza wydana przez inne państwo obszaru Schengen</p> <p>Upoważnienie do legalnego pobytu wydane przez władze danego Państwa Członkowskiego</p> <p>Ruch bezwizowy</p>	<p>W sytuacji, gdy ostatni dzień dopuszczalnego pobytu obywatela Ukrainy posiadającego wizę Schengen wydaną przez organ polski, wizę wydaną przez inne państwo obszaru Schengen, upoważnienie do legalnego pobytu wydane przez władze danego Państwa Członkowskiego lub w przypadku ruchu bezwizowego, przypada w okresie od 24.02.2022 r., pobyt na terytorium Polski uznaje się za legalny przez okres 18 miesięcy. Dotyczy to obywateli Ukrainy, których pobyt w Polsce rozpoczął się przed 24.02.2022 r.</p>
<p>Karta pobytu</p> <p>Polski dokument tożsamości obywatela Ukrainy</p> <p>Zgoda na pobyt tolerowany</p>	<p>Natomiast jeśli ostatni dzień okresu ważności dokumentów takich jak karta pobytu, polski dokument tożsamości obywatela Ukrainy lub „zgoda na pobyt tolerowany” przypada w okresie od 24.02.2022 r., to ulega on przedłużeniu z mocy prawa o okres 18 miesięcy.</p>

7. Świadczenie pieniężne dla osób zapewniających zakwaterowanie i wyżywienie obywatelom Ukrainy

Ustawa wprowadziła również możliwość przyznania świadczenia pieniężnego dla osób wspierających obywateli Ukrainy poprzez zapewnienie zakwaterowania i wyżywienia. Maksymalna wysokość świadczenia pieniężnego wynosi 40 zł za osobę dziennie. Świadczenie jest przyznawane na wniosek za okres faktycznego zapewniania zakwaterowania i wyżywienia obywatelom Ukrainy, nie dłużej niż za okres 60 dni.

III. Na jakich zasadach można obecnie wjechać do Polski?

Obecnie możliwe jest przekroczenie granicy polsko-ukraińskiej na podstawie:

- **decyzji wydanej przez Komendanta Głównego Straży Granicznej przy przekraczaniu granicy** w takiej sytuacji osoby przekraczające granicę mają w normalnym trybie 15 dni na zalegalizowanie swojego pobytu poprzez złożenie wniosku o udzielenie zezwolenia na pobyt (obecnie takie osoby mają możliwość legalnego przebywania w Polsce przez **18 miesięcy**);
- **ruchu bezwizowego** (na podstawie paszportu biometrycznego; brak innych wymogów);
- **wizy krajowej (D) lub wizy Schengen (C) albo dokumentu pobytowego** wydanego przez inne państwo obszaru Schengen;
- **posiadania zezwolenia na pobyt czasowy, zezwolenia na pobyt stały lub zezwolenia na pobyt rezydenta długoterminowego UE oraz ważnej karty pobytu**;
- **wniosku o udzielenie ochrony międzynarodowej** (nadanie statusu uchodźcy) – składany na polskim przejściu granicznym. Obecnie – ze względu na dużą liczbę osób przekraczających granicę – jest to raczej niepraktykowane, jednak można złożyć taki wniosek później, podczas pobytu w Polsce. Nie rekomendujemy jednak co do zasady takiego rozwiązania (szczegóły poniżej).

Polskie władze zapewniają, że obecnie do Polski wpuszczane są wszystkie osoby uciekające z Ukrainy, w tym obywatele innych państw.

IV. Ośrodki przyjmujące w Polsce

Obywatele Ukrainy, wjeżdżający do Polski, mogą udać się do najbliższego ośrodka przyjmującego, oferującego tymczasowe zakwaterowanie, wyżywienie i pomoc medyczną (patrz lista poniżej).

W ośrodku tym można otrzymać również niezbędne informacje. Warto wiedzieć, że nie jest wymagana rejestracja. Jeśli jednak osoba nie posiada żadnego dokumentu przy przekraczaniu granicy polsko-ukraińskiej, zaleca się rejestrację w ośrodku.

Przejścia graniczne	Adresy ośrodków przyjmujących
Dorohusk-Jagodzin	Pałace Suchodolskich Gminny Ośrodek Kultury i Turystyki; ul. Parkowa 5, 22-175 Dorohusk - osiedle
Dołhobyczów-Uhrynów	Przygraniczne Centrum Kultury i Rekreacji; ul. Spółdzielcza 8, 22-540 Dołhobyczów
Zosin-Uściług	Zespół Szkół w Horodle, ul. Piłsudskiego 58, 22-523 Horodło
Hrebenne-Rawa Ruska	Szkoła Podstawowa w Lubyczy Królewskiej; ul. Jana III Sobieskiego 5, 22-680 Lubycza Królewska
Korczowa-Krakowiec	Świetlica; Korczowa 155, 37-552 Korczowa
Medyka-Szeginie	Hala sportowa, Medyka 285, 37-732 Medyka
Budomierz-Hruszew	Szkoła Podstawowa w m. Krowica Sama 183, 37-625 Krowica Sama
Krościenko-Smolnica	Była Szkoła Podstawowa w Łodynie; Łodyna 41, 38-700 Ustrzyki Dolne

Obecnie czas oczekiwania na granicy wynosi przeciętnie od kilku do kilkunastu godzin. Ruch graniczny zmalał względem pierwszych dni wojny (aktualizowane, szczegółowe informacje dotyczące czasu oczekiwania na granicy można znaleźć [TUTAJ](#)). Należy przygotować jedzenie, wodę, ciepłą odzież i niezbędne lekarstwa. Na granicy polsko-ukraińskiej pracują wolontariusze, którzy pomagają również w tym zakresie.

V. Wniosek o udzielenie ochrony międzynarodowej w Polsce

Na polskiej granicy istnieje możliwość złożenia wniosku o udzielenie ochrony międzynarodowej w celu uzyskania statusu uchodźcy. Obecnie jednak, ze względu na dużą liczbę osób przekraczających granicę, składanie takich wniosków na miejscu jest raczej ograniczone. Wniosek taki można złożyć

także później, w dowolnym momencie pobytu w Polsce. W wyniku takiego dokumentu pobyt osoby, która złożyła powyższy wniosek, będzie legalny.

Z wnioskiem tym wiążą się jednak pewne ograniczenia.

Osoby ubiegające się o ochronę międzynarodową:

- **nie będą mogły przekraczać granicy Polski i wjeżdżać do innych krajów, oraz**
- **nie będą mogły pracować w Polsce przez pierwsze 6 miesięcy.**

VI. Mobilizacja narodowa i przekraczanie granic

W przypadku mężczyzn w wieku poborowym polska straż graniczna nie odmawia im wjazdu; jedynie po stronie ukraińskiej straż graniczna nie wypuszcza z kraju mężczyzn w wieku od 18 do 60 lat. Ukraińska straż graniczna może również weryfikować mężczyzn, którzy posiadają zaświadczenie o niezdolności do służby wojskowej.

Poniżej znajduje się lista wyjątków dla osób, które nie podlegają mobilizacji:

- osoby pełniące w czasie mobilizacji lub wojny służbę w organach władzy publicznej innych niż wojskowe;
- osoby uznane przez wojskową komisję lekarską za czasowo niezdolne do służby wojskowej – do 6 miesięcy od dnia wydania orzeczenia;
- mężczyźni i kobiety, którzy utrzymują co najmniej troje dzieci w wieku do 18 lat;
- rodzice samotnie wychowujący dziecko/dzieci;
- rodzice lub opiekunowie dziecka niepełnosprawnego – grupa A, jeśli dziecko nie ukończyło 18 roku życia;
- rodzice lub opiekunowie dziecka niepełnosprawnego, u którego stwierdzono wady w funkcjonowaniu organizmu w stopniu III lub IV oraz ograniczenie aktywności życiowej dowolnej kategorii w stopniu od II do III;
- rodzice lub opiekunowie dziecka niepełnosprawnego, zaliczonego do I lub II poziomu niepełnosprawności, do ukończenia przez nie 23 roku życia;
- opiekunowie lub rodzice zastępczy dzieci w wieku do 18 lat;
- stali opiekunowie osób, które zgodnie z ustawą wymagają opieki w przypadku braku innych osób mogących taką opiekę zapewnić;
- parlamentarzyści;
- pracownicy wojskowych organów zarządzających;
- studenci i doktoranci szkół wyższych, asystenci – stażyści, aspiranci i doktoranci;
- pracownicy naukowo-badawczy i naukowo-dydaktyczni szkół wyższych i organizacji naukowych posiadający stopień naukowy;
- mężczyźni lub kobiety, których najbliżsi krewni zginęli lub zaginęli podczas operacji antyterrorystycznych.

VII. Gdzie szukać pomocy i dalszych informacji

I. Źródła rządowe

- Urząd do Spraw Cudzoziemców (czynny 24 h/doba)
nr tel. +48 47 721 75 75
www.ua.gov.pl
- Biuro Straży Granicznej
nr tel. +48 82 568 51 19

www.strazgraniczna.pl/pl/aktualnosci/informacje-o-granicy-polsko-uk

- Punkty informacyjne i infolinie w największych miastach Polski
www.gov.pl/web/udsc/punkty-informacyjne-i-infolinie-urzedow-wojewodzkich

II. Organizacje pozarządowe

- Fundacja Ocalenie (Warszawa)
ul. Krucza 6/14a, 00-549 Warszawa
cpc@cpc.org.pl
- Centrum Wielokulturowe (Warszawa)
ul. Jagiellońska 54, 03-469 Warszawa
nr tel. +48 22 648 11 11 / +48 604 932 969
- Helsińska Fundacja Praw Człowieka (Warszawa)
ul. Wiejska 16, 00-490 Warszawa
refugees@hfhr.pl
- Ukraiński Dom (Warszawa)
ul. Zamenhofska 1, 00-153 Warszawa
nr tel. +48 727 805 764
konsultacje@ukrainskidom.pl

III. Wsparcie psychologiczne

Obywatelom Ukrainy, których pobyt na terytorium Polski uznaje się za legalny według zasad wskazanych powyżej, przysługuje bezpłatna pomoc psychologiczna.

Przykładowe placówki można znaleźć poniżej:

- Centrum Medyczne Damiana
nr tel. 22 556 22 27
pomoc w języku ukraińskim 7 dni w tygodniu w godz. 08:00 – 20:00
- Mazowieckie Centrum Neuropsychiatrii
nr tel. 22 468 25 00
pomoc w języku ukraińskim od poniedziałku do piątku w godz. 18:00 – 20:00

dr Ewa Boryczko

Partner | radca prawny

T +48 222 793 100

F +48 222 793 111

M +48 501 106 273

ewa.boryczko@bsjp.pl

Aleksandra Wyleciol

Associate | radca prawny

T +48 322 536 877

F +48 322 536 887

M +48 883 363 287

aleksandra.wyleciol@bsjp.pl

Agnieszka Ratajczak

Lawyer | aplikantka adwokacka

T +48 222 793 139

F +48 222 793 111

M+48 883 363 297

agnieszka.ratajczak@bsjp.pl